

lej, vojaki pa niso bili vajeni morskega boja. Z visoke cesarske barke in genueskih so pušice na niske turške letele. Zastonj so si Turki prizadevali, cesarsko barko v svojo oblast dobiti, vsaka, ki se ji je približala, je bila sožgana. Morje je bilo s pušicami pokrito; več turških galej je skupej zadelo in se razbilo, dve ste zgorele.

Tega Muhamed več ne more gledati, se jezi in togoti, z zobmi škriplje in s svojim konjem v morje skoči, da bi do bližnjega brodovja priplaval, in zmago Grekom vzal. Za njim vsi velikaši v morje planejo in na brodovje hité. Morski vojaki osramoteni in oplašeni, ponové boj z velikim pogumom pa s slabim izidom. Gerki srečno skoz turške barke predrejo in v luko splavajo, ter jo z železno verigo zaprejo.

Bitva je bila za Turke zgubljena. Sultan skliče v sovet vse svoje velikaše. Ko se posvetvajo, kako bi se železna veriga, ki luko zapira, presekatii dala, da bi se mesto od dveh strani obdalo, vse obmolči. Tedaj se dvigne sultan, in svetva barke po suhem v luko spraviti. Velí, stori. Po tleh dvé uri hodá z mastjo namazane dile položiti zapové, po katerih v eni sami noči čez 70 bark v luko (barkostajo) spravi.

Ivan Giustiniani tedaj sklene v pervej noči turško brodovje požgati; ali Genuezi so ti sklep Turkom razodeli, ki so ponoči Gerkom na skrivno pomagali, čez dan se pa v turškem taboru mudili, in Turkom olje dajali, ki se ga potrebovali, da so po vsakem strelu velki top mazali, da se jim ni razpočil. Ko se tedaj ponoči Giustiniani sovražnim barkam bliža, vstrelé Turki, ki so čuvali, z velikim topom v njegovo barko, ktero je krogla zdrobila in se s 150 izbranimi laškimi mladenči potopila. Giustiniani se je v velikem strahu komej rešil, in Turki zaženejo velik krič, da se je na morskih bregih in v sedmerogrícnem bregu razlegal.

Ko se dan napóči poskusijo Turki drugič svojo srečo s topom, pa niso merili na gerško, ampak na genuesko bogato obloženo barko. Krogla jo zadene in barka se razdrobi. Vjete so pred obličjem Gerkov poklali. Muhamed zapové most čez luko narediti; v ti namen so sode z železnimi klukami skupej zvezali in po njih dile položili. Most je bil pet komolcov širok in sto komolcov dolg, in precej močen. Barke so blizo ozidja čakale.

Gerki pa so se namenili most in barke požgati in Jakob Kok je bil v dosego tega namena zvoljen. On si vzame tri lahke čolne in 40 mladenčev, dobro previdjen z gerškim ognjem in drugo pripravo. Ponoči v barkostajo priplavajo. Dva mladenča gresta iz čolna na most in čakata, da bi ga ravno tistikrat zažgala, ko bodo barke začele goreti. Ali turški stražniki so ju kmalo zapazili in s kamni lučali, čolne pa so sterli in potopili. Ena sama galeja je zgorela, ogenj na mostu so pogasili, mladenči so bili vjeti in drugo jutro pred obličjem Gerkov poklani.

Gerke je tako djanje tako razdražilo, da so 260 glav vjetih Turkov na mestno ozidje nasadili. Zdaj zapové Muhamed na griču sv. Teodora zgor Galate na ravno tisti strani luke tope nastaviti, da bi se iz tega kraja na gerške in genueske barke sredjati zamoglo.

Genuezi so prosili, naj bi jim tergovskih bark ne pokončal; ali Muhamed jim odgovori, da to niso tergovske, temuč roparske barke, ki so Grekom pomagati prišle. Pervi strel je prvo barko potopil; druge so se nazaj do Galate pomaknile, kjer se jim ni moglo blizo priti.

(Dalje sledi.)

Slovstvo.

Presod slovenščino dotične knjižice.

Naše slovstvo je še res neznatno v razmerju do slovstva drugih narodov. Mislijo tedaj nekteri, da še

presojevanja (kritike) nam ni treba. Tudi mi spoznamo to okolščino; ali, kadar spisi na svetlo pridejo, kateri našo slovensko učenost pred celim svetom v sramoto stavljajo, ne sme nobeden domorodec molčati, in vsim, kateri so naši učenosti in našemu slovstvu nemili, očitno povedati, da takšne dela mi od sebe odvrčamo in jih ne damo veljati za zastopnike (representante) naše učenosti.

Ena takšnih spisarij je nemško pisana knjižica pod naslovom: „Ueber die grössten Theils slawische Abstammung der Bewohner deutscher Länder“, von Thomas Jaritz. Villach 1853 bei F. F. Hofmann.

Clo na novo v versto spisateljev stopivši gosp. pisatelj hoče s tem 35 strani obsegajočim spiskom, kakor sam reče: „dva velika naroda si približati in lepo vezilo vzajemnega spoštovanja in ljubezni med njima osnovati“, zato želi temeljito presojo, namreč: „dass seinen Herleitungen keine hochtönende Grundlosigkeit, sondern nur biedere, unbefangene Wahrheitsliebe mit jenen bessern, richtigeren und schlagenderen Herleitungen begegnen möchte“.

Ako bi mi vsa prečudna izpeljevanja ovreči hotli, bi naše pretresovanje trikrat večé biti moglo, kakor je omenjena knjižica. Nekoliko hočemo vendar govoriti.

Gosp. pisatelj izpeljuje ime „Rhetia“ iz Gorecja, menda po postavah tistega besedoslovja, po katerih se iz „Bartolomeja“ Jernej izpeljuje! „Norikum“ izpeljuje iz nor, in pravi: da se nor velí jezero. Mi smo se vendar v vsih slavenskih narečjih ogledali in povsod najdemo besedo nor v pomenu Abgrund, Tiefe, Erde. Kaj žalosa!na je njegova zgodovinska znanost, ker domovine Slavenov v Kini in na Tatarskem išče. Skoro bi verjeti bilo, da je gosp. pisatelj na kinežkih vseučeliših zgodovine in slovenskega jezikoslovja se učil. Celó Bogdo-Lama je Slovenec, in pomeni: „der gottergebene Lama“!! Lepa dolina Kašmirska ima tudi slovensko ime „Kascha-mir“, zeigt den Friedenstammenden Namen!!

Žalostno pa je to v tem spisu, da gospod pisatelj ne daje resnič, kar resnici gre, in da tudi druge može svojih domišljij vdeležiti hoče, ker svoje terdenje hoče z veljavnostjo našega visokoučenega Šafařika podpirati. Tako se pozivlje na Šafařika (na katerem mestu in v katerih bukvah? nam ne pové), da Šafařik pravi: „pervi stanovniki Germanie so bili Vindi“, „da so Slaveni v Norvegi kadaj stanovali“, „da so bili v Holandii, Finlandii, v Danii Slaveni prvi stanovniki“. Kaj takšnega naš Šafařik nikjer ne terdi v nobenem svojih učenih del, ktere dobro poznamo. To ni lepo obče čislanega moža take bezumnosti obdolževati!

„Panonia“ izvaja od Puanonja, od puanno, gebirgsloses Land. Zna biti, da je puanno kinežka beseda, slovenske ne poznamo.

„Germania“ od germanja, Staudenland. O vi ubogi Staudacheri Nemci, zdaj veste, kaj ime vaše zemlje pomeni! —

„Kvadi“ od k uadi, die Wasseranwohner!

„Hermundari“, Staudenausrotter!!!

„Cimerji“ so Winterer, — „Peuziner“ so pevci, Sänger, „Chauker“ od ch auka, Schroffberg.

„Tuiskon“ od tui fremd, in iskat suchen.

„Tusnelda“ pomeni tui se ne u da, eine Frauensperson, die nicht aus der Nation hinausheirathet.

„Tuisto“ od Tui stoi, Fremdling steh still!!

„Scalden“ od skala, so viel als Klippensänger.

„Druiden“ od dru, weil sie in Hainen unter Bäumen ihren Gottesdienst hielten!!!

„Tauern“ od da Uri, gibt Wetter — sohin: Dauri Wettergeber.

„Arjovist“ od ar je vjst, der Bergrabe ist tren.
„Schwyz“ od Schiwiz, ein lebenslustiger Mensch,
was von den Schwyzern noch heutzutage bekannt ist.

„Rhenus“ od Goren, Bergstrom, in od Gorin,
ein kleiner Gebirgsfluss.

„Tirol“ od Ti rouli, die Rinnen, nämlich die tiefen
Thalschluchten als Rinnen gedacht!!!

„Schwaben“ od suabit, die Auserwählten, zusammen-
laden, welcher Name auf den schwäbischen Völker-
bund hindeutet!!

„Herman“, der Cherusker, od herm, was zugleich
Staupe und Donner bedeutet.

Naj znamenitše in naj bolj smešno pa je izpelanje
imena „Deutsche“ od da ite s che (tako piše sam pisatelj),
ker so Nemci Slavenom zmiraj rekli: „dajte še več
da cie itd. Nemcem — pravi gosp. pisatelj — je to do-
padlo in ime „dajte še“, katero so Slovenci Nemcem iz
šale dajali, so Nemci pozneje za imenovanje občinsko prijeli!

Razun tega še je nekoliko stavkov, ktere Latin
imenuje: sententiae communes. Iz teh spoznamo, da bi
se g. pisatelj v družtvu europejskih Friedensmänner jako
obnašati znal.

Vsaki v dogodivačini le malo podučeni čitatelj spo-
zna bezumnost, ktere je ta knjžica polna. Sporočujemo
jo: naj jo vse knjigarnice kakor curiosissimum na-
kupijo. Zdraviteljem pa svetujemo: naj jo dajo čmernim,
ktere spleen in hipochondria mučita, za branje; gotovo
bo pomagala.

Vše slovenske učene može pa, kterim je mar za
narodno poštenje, učinimo pozorne, da bodo takšne slo-
stvene prikazni hitro v začetku zatérli, da nas učeni in
neučeni družega naroda ne bodo imeli za Bog ve vse
kaj, samo ne za trezne in pametne ljudi. Terstenjāk.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz okolice Radgonske na Štajarskem 17. jun.
Tadi pri nas preobila moča silno škodo vzrokuje. Velika
voda poplavljuje lepe senožeti in pokvarja seno; saduš-
nice, ki so tolikanj obetale spomladi, bojo le malo do-
nesle, ravno tako se žlahna tertica milo derži. Vendar
ne obupamo, ker previdnost modra nad nami čuje! —
Tudi v naših slovenskih krajinah prebiramo z veliko na-
dostjo in začudenjem starozgodovinske spise našega ve-
ličastnega domorodca, gosp. prof. Terstenjaka, ki v
resnici tudi za zgodovino stajarske zemlje nam nov svet
odpera; s hvaležnim sercom se obračamo na veliki trud
njegov, in slavo pojemo učenosti njegovi, ki sega v glo-
bočine zakrinskih skrivnost, da pride na dan, kar je tako
dolgo zakrito bilo ali zvito v last drugim. Dobro došlo!
vsaki čertici, ki nam jo podaš iz bogatega zaklada zgo-
dovinskega, marljivi branitelj domovine svoje! F. Terdina.

Od sv. Petra na Medvedovem seli 20. junia.
10. dan t. m. je toča v tem kraju strašno razsajala;
skorej vso faro in bližnje kraje sosednih fará je popol-
noma potolkla. Ubogi ljudjé ne bojo dobili ne žita, ne
kaplice vina, ne sadú. Stern kosijo, in ker vedno de-
žuje, še mervice ostale slame in sená nemorejo spraviti.
Lakota je pred durmi in že zdaj v mnogi hiši doma.
Bog se usmili!

17. dan t. m. je bila sv. birma. Milostivi gg. knezo-
škof Lavantinski so 369 otrok birmali, in pri tej prilo-
žnosti toliko serce razveseljive in tolažljive besede govo-
rili, da se je vsa množica potolažena veselja jokala, po-
terjena v otročjem zaupanju na božjo previdnost. Sercu
kaj dobro dene svojega škofa v domačem jeziku govoriti
in tolažiti slišati. Šolski otroci so bili posebno pohvaljeni,
pa tudi drugi ljudjé, ker so se pri spraševanji lepo ob-
našali. Prečastiti škof so v veselju, toliko prebrisanih šolskih

otrok najti, 100 fl. pripomočka obljubili, da bi se šola
postavila, ker zdaj le revna bajtica za njo sluši. Bog nam
ohrani tega miloserčnega višega pastirja! Ne morem
pa zamolčati, da neki kerčmar se je prederznil ti sv.
dan, ki je še ravno petek bil in o tem žalostnem času
z muzikanti in mesokuharjjo Boga žaliti in celo srenjo
pohujšati. Kaj tacega se ne da na nobeno vižezagovarjati!

Drugikrat Vam bom iz druge dežele od šolskih
in obertnijskih reči pisal *).

Iz Ljubljane. Včeraj dopoldne je vrela silna mno-
žica radovednih ljudi k Ljubljaničici gledat dva vto-
nenca, ki so ju iz vode potegnili z desnima rokama z
vratno svilno ruto vkup zvezana; njega so spoznali
za hlapca nekega tukajšnega tergovca, njo pa za dekle
neke ólarije v Ljubljani. Al se mu je ona dala prosto-
voljno privezati in je ž njim prostovoljno v Mali gra-
ben skočila, al jo je on s silo saboj v vodo potegnil,
ali ju je kdo drug zvezana v vodo pahnil, se ne vé;
eni pravijo, da sta nek v nedeljo na „Fortici“ plesala in
da je njega zlo togotilo, da je onatudi z drugimi plesal;
drugi terdijo, da so vidili v pondelk popoldne obá pijana
skup iti. Po sodniški preiskavi se bo morebiti že natančnejši
zvedil vzrok te na vsako stran strašne prigodbe.

Novičar iz mnogih krajev.

Kralj Bavarski, kteremu na čast so bile na Du-
naji tudi mnogotere slovesnosti, se je 18. t. m. iz Du-
naja domú vrnul. — C. k. ministerstvo je prebivavcom
Karlovške in Delniške županije, ktere silna lakota
tare, 16.000 fl. v pomoč dovolilo. — Mesca aprila le-
tošnjega leta se je v celem cesarstvu skupej 3 milione
in 273.500 pisem na pošto dalo, tedaj za 412.900
več kakor ravno ti mesec lani. — Telegrafni vodja dr.
Ginti na Dunaji je znašel važno popravo na telegrafih,
po kterem se zamore ob enem po enem dratu od dvéh
nasprotnih strani telegrafirati. Drugo še važniši popravo
pa je znašel mehanikar G. Tremešin v Skiu, po kteri
se zamorejo oznanila telegrafu sporočevati, da ne vé ne
tisti telegrafist, ki jih prejme, pa tudi tisti ne, ki jih
oddá, za njih zapopadek. — Na Laškem tožijo zlo za-
volj slabega vremena, ktero žuga zlasti na Beneškem
svilnim gosencem škodljivo biti; okoli Milana so ž njimi
bolj zadovoljni, al murvino listje za gosence je tako
drago, da naj stareji ljudjé take dragine ne pómni-
jo; funt po 28 unc velja 9 soldov ali 4 kraje, in pol po
našem denarju. Tertna boleznin se kaže po več krajih.
Cena turšice in vina je poskočila, pšenica se derži po
starem kupu. — Na Ogerskem zlo toča bije, v Ba-
natu pa je v več krajih povodinj veliko škodo napravila.
— Celovški časniki pravi, da se smé upati, da na Ce-
lovškem jezeru bojo parobrod (to je, barko, ktero
sopár goni) napravili s pomočjo akcionarjev. Ker bi se
potem skorej polovica poti iz Celovca v Belak hitro
povodi storila, bi bil parobrod na več strani koristen.
— Gotovo je, da bo knez Černogorski še to leto se
ožnil s hčerjo Teržaškega tergovca Kuekić-a.
— Iz Turčije še nič novega. Pripoveduje se, da ru-
sovski car ostane pri svoji terjatvi in da bo oblegel s
svojo armado podonavski knežovini Moldavo in
Vlahio; vendar zadnje novice še nič ne vejo, da bi bila
že rusovska armada čez reki Prut in Donavo šla, če-
ravno je nek knez Gorčakov že za poveljnika armade
po suhem, knez Menčikov pa vesoljne armade po suhem in
morju izvoljen. Ta oblega, zoper ktero so začeli Angleški
časniki se poslednji čas hudo togotiti, pa po carovih zago-
tovilih nima znamenje vojske biti, ampak le djansk dokaz,
da hoče vditev turške vlade v to, kar od nje terjā.

*) Nam bo ljubo.